

1 augustus 2023

Prioriteiten voor digitalisering van Nederland

Onderwijs – Veiligheid – Marktwerving – Implementatie

Met meer dan 130 van de grootste Nederlandse bedrijven, kennisinstellingen en overheidsorganisaties vormt [CIO Platform Nederland](#) (CIOPN) de grootste Nederlandse community van zakelijke gebruikers van digitale technologie. Het gaat om organisaties uit vrijwel elke sector: retail, maakindustrie, zorg, bouw, banken, onderwijs, (zorg)verzekeraars, logistiek en transport, en overheid. Zij vormen de motor voor de digitalisering van de Nederlandse samenleving en economie.

Nederlandse bedrijven en organisaties staan voor grote uitdagingen op het vlak van digitalisering en nieuwe technologieën. Nederland moet een voorloper worden in het gebruik van mensgerichte digitale technologieën en innovaties. Dit vergt politieke aandacht en een stevige digitaliseringsparagraaf in elk verkiezingsprogramma. Voor de digitalisering ziet CIO Platform Nederland **vier prioriteiten**:

- 1) Beroepsbevolking van de toekomst – investeer in het opleiden van technisch personeel
- 2) Cyberveiligheid en economische onafhankelijkheid – zorg voor alternatieven
- 3) Voedingsbodemp voor digitalisering – verbeter de marktwerving
- 4) Geef Nederland een voorsprong in Europa en wereldwijd – prioriteer implementatie nieuwe wetgeving

Ad 1) Beroepsbevolking van de toekomst – investeer in het opleiden van technisch personeel

Nieuwe digitale technologieën gaan het werk in elke sector fundamenteel veranderen. Dat vergt dat de Nederlandse bevolking met digitale technologie leert omgaan.

Ook heeft Nederland veel meer technisch geschoold personeel nodig om de digitalisering mogelijk te maken. Daaraan is op dit moment een groot tekort. De behoefte aan technisch personeel is veel breder dan alleen bij start-ups en grote techbedrijven. Tegenwoordig werkt 70% van de ICT-ers bij de organisaties die digitale technologie gebruiken en toepassen – niet bij de leveranciers van digitale diensten en producten. Ook overheidsinstanties hebben meer technisch personeel nodig, o.a. om toezicht te houden op het juist gebruik van digitale technologie.

De investeringen in het opleiden van technisch geschoold personeel moeten drastisch worden vergroot. Prioriteer onderwijs in de kennis en competenties die de Nederlandse samenleving en economie écht verder helpen. Stimuleer en faciliteer opleidingen waarmee

mensen digitale competenties kunnen ontwikkelen. Alleen zo kunnen Nederlandse bedrijven en organisaties de kansen van digitalisering blijven verzilveren.

Ad 2) Cyberveiligheid en economische onafhankelijkheid – zorg voor alternatieven

Nederland wil vooroplopen in het gebruik van digitale technologie. Echter, de afhankelijkheid van een handvol grote leveranciers van digitale technologie en daarvoor benodigde componenten maakt Nederland kwetsbaar. Kwetsbaar omdat het hacken van een veelgebruikte technologie, of het beperken van toegang tot dergelijke technologie, of daarvoor cruciale grondstoffen, direct impact heeft op veel Nederlandse bedrijven en organisaties en het functioneren van onze economie en samenleving.

De Nederlandse overheid moet, in samenwerking met de EU, **aansturen op het ontwikkelen van Europese technologieën die een realistisch alternatief vormen voor het aanbod op wereldniveau**. Die technologie moet vanaf het ontwerpstadium veilig zijn, voldoen aan Europese wet- en regelgeving en bijdragen aan mensgerichte digitalisering.

Ook moet worden geïnvesteerd in Europese leveranciers van clouddiensten, chips en schaarse aardmetalen om zo de afhankelijkheid van andere werelddelen te verminderen.

Ad 3) Voedingsbodem voor digitalisering – verbeter de marktwerking

De sterke afhankelijkheid van grote techbedrijven resulteert voor veel Nederlandse bedrijven en organisaties in een vendor lock-in. Hierdoor kunnen zij in de praktijk niet overstappen op producten en diensten van een andere leverancier. **De vendor lock-in belemmert de concurrentie tussen techbedrijven en is nadelig voor het Nederlandse bedrijfsleven, publieke organisaties en uiteindelijk voor de samenleving.**

De afhankelijkheid van grote techbedrijven manifesteert zich bijvoorbeeld in de verminderde toegang tot en controle over eigen data. Ook zijn Nederlandse bedrijven en organisaties verantwoordelijk voor de veiligheid van hun data en compliance met EU wet- en regelgeving van software en clouddiensten die zij gebruiken, terwijl zij daar onvoldoende controle over hebben. Bovendien zijn de meeste Nederlandse bedrijven en organisaties niet in een positie om met dominante techbedrijven te onderhandelen over een eerlijke verdeling van verantwoordelijkheden.

De markt voor digitale technologie zal de komende jaren verder groeien. **Het verminderen van de vendor lock-in en schadelijke afhankelijkheden van een beperkt aantal leveranciers vergt continue aandacht van de overheid.**

Ad 4) Geef Nederland een voorsprong in Europa en wereldwijd – prioriteer implementatie nieuwe wetgeving

Digitale technologie is lange tijd nauwelijks gereguleerd. De EU en Nederland werken inmiddels aan wet- en regelgeving voor digitale technologie. Veel van deze nieuwe

wetgeving is de eerste in hun soort ter wereld. Dit vormt een revolutie in de regulering van digitale technologie.

Een mensgerichte en duurzame digitalisering vereist duidelijke regels en een evenwichtige interpretatie van de regels. **Geef prioriteit aan de implementatie van de nieuwe wetgeving en aan het begeleiden van Nederlandse bedrijven en organisaties bij het naleven van de nieuwe wetgeving.** Zo kunnen Nederlandse bedrijven en organisatie beter voldoen aan de nieuwe regels en profiteert de Nederlandse samenleving eerder van de voordelen van de nieuwe wetgeving – zoals voordelen voor cybersecurity en beter gebruik van data.

Stimuleer toezichthouders tot sector overstijgende samenwerking. Nederlandse bedrijven en organisaties hebben te maken met diverse overheidsinstanties. Het toezicht op digitale technologie kan bij verschillende instanties komen te liggen. Voor de rechtszekerheid is het essentieel dat taken tussen overheidsinstanties zijn afgebakend. Bij overlap moet de interpretatie van voorschriften zijn afgestemd en uniform worden toegepast.

Zorg dat toezichthouders en ministeries over **voldoende capaciteit en middelen** beschikken om de wetgeving te implementeren, voorlichting te geven en toezicht te houden op de naleving.

Implementatie van regels over digitalisering kan niet statisch zijn en vergt agile wetgevings- en bestuursprocessen. Digitale technologie ontwikkelt zich razendsnel en zal beleid, wet- en regelgeving voor nieuwe uitdagingen stellen. Identificeer snel situaties waarin innovaties in digitale technologie zich buiten de gestelde kaders ontwikkelen en pas de kaders daarop aan.